

การให้ความหมายต่อสตรี ในภาพยนตร์อินเดียเรื่อง Kahaani

1. ศุภานิช คำบุศย์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัฒนธรรมและการพัฒนา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล

2. โสภนา ศรีจำปา

รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวัฒนธรรมและการพัฒนา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความหมายต่อสตรีในภาพยนตร์อินเดียเรื่อง Kahaani โดยมีขอบเขตการวิจัย 1. วิเคราะห์เนื้อหา/เรื่องราว 2. การเล่าเรื่องของภาพยนตร์ และ 3. การสื่อความหมายของผู้หญิงในภาพยนตร์ โดยใช้ทฤษฎีการเล่าเรื่อง ของ W.Fisher และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษาโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์จากการถอดบทบรรยายจากคำบรรยายภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และการทบทวนวรรณกรรม

จากผลการศึกษาพบว่าภาพยนตร์ได้สื่อความหมายของความเป็นสตรีในลักษณะที่ย้อนแย้ง และมีความเป็นคู่ตรงข้าม ซึ่งกลายเป็นลักษณะเด่นของภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้แก่

1. ความเป็นผู้หญิงอินเดียในภาพยนตร์ ไม่ได้ถูกสื่อจากตัวเอกหญิงโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่สะท้อนอยู่ในมุมมองตรงข้ามของตัวเอกหญิง ซึ่งก็คือสิ่งที่ตัวเอกหญิงนำเอาความเสียเปรียบและความอ่อนแอของผู้หญิงมาสร้างตัวตนใหม่ของตนเอง
2. มีความอ่อนแอ ในขณะที่เดียวกันก็มีความแข็งแกร่ง ความอ่อนแอที่ปรากฏผ่านตัวละครเอกหญิงนั้น คือความอ่อนแอจากการสูญเสียคนอันเป็นที่รัก แต่ได้แปรเปลี่ยนเป็นความแข็งแกร่งทำให้ลุกขึ้นมายืนหยัดต่อสู้แทนที่จะนั่งจมอยู่กับความเศร้าแต่เพียงอย่างเดียว โดยการนำเอาความอ่อนแอนั้นมาเป็นเครื่องมือสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ตนเอง
3. แสดงให้เห็นว่าภายใต้อำนาจของผู้ชายแท้จริงแล้วผู้หญิงมีอำนาจมากกว่า สื่อให้เห็นถึงบทบาทความเป็นผู้นำและอำนาจของผู้หญิงที่ถูกซ่อนอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย ซึ่งภาพยนตร์ได้แสดงถึงความผิดพลาดของผู้ชาย การตกจากภาวะของการเป็นผู้นำและผู้ควบคุมบงการกลายเป็นผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจเสียเอง ในขณะเดียวกันก็เชิดชูความสามารถของผู้หญิง

คำสำคัญ : ภาพยนตร์อินเดีย, การเล่าเรื่อง, สตรีอินเดีย

The Interpretation of Woman in Indian Movie “Kahaani”

1. Supanich Kumboosya

Master of Arts Program in Culture and Development Research
Institute for Languages and Culture Mahidol University

2. Sophana Srichampa

Associate Professor Dr., Department of Culture and
Development, Research Institute for Languages and Culture
Mahidol University

ABSTRACT

The objective of this article was to study the interpretation of women in the Indian movie “Kahaani”. The scope is to analyze 1) the content/ story 2) the narrative style of the movie and 3) the interpretation of women in the movie. The researcher adopted W.Fisher’s theory of story-telling and content analysis methodology. The research was done by studying the story outline and sequence of events from the Thai translation of English subtitles; reviewing of literature.

The results show that the movie interprets the meaning of women in contrasting pairs, which are a unique characteristic of this movie, as follows:

1. The being of Indian woman is not directly conveyed in the leading heroine, but is reflected using opposites. This means that the leading heroine used the disadvantage and weakness of women in creating a new self.
2. There is weakness and, at the same time, strength. The weakness shown in the leading heroine is the weakness caused by her loss of loved ones. This changed into strength, by using weakness as a tool to gain strength, which made her stand up and fight, instead of being obsessed by sadness.
3. Women are actually more powerful under the power of men. This indicates the women's role of leader and her power is hidden under the power of men. The movie, on one hand, shows men's mistake and their loss of leadership that makes the controller submissive, and praises women's capability.

Keywords : Indian Movie, Story-Telling, Indian Woman

ความสำคัญและที่มาของหัวข้อ

“ผู้คนนับล้านถึง 91 ล้านคนในอินเดียจ่ายเงินเข้าโรงภาพยนตร์ทุกๆ สัปดาห์” คือคำกล่าวของ Gaston Roberge ที่ Manjiri Prabu ได้หยิบยกมากล่าวในงานศึกษาของเธอ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาพยนตร์ในสังคมของชาวอินเดียกว่า 10 ทศวรรษที่ผ่านมาตั้งแต่ภาพยนตร์เรื่อง Raja Harishchandra ได้รับการฉายและกลายเป็นภาพยนตร์เรื่องแรกของประวัติศาสตร์ภาพยนตร์อินเดีย สังคมอินเดียเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่ส่งผลต่อการนำเสนอภาพยนตร์สถานะของภาพยนตร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องเอกราชและนำเสนอประเด็นบางอย่างของสังคมไปจนถึงความบันเทิงเรีงใจที่ยังคงอยู่คู่กับสังคมอินเดียตราบกระทั่งปัจจุบัน

เนื่องจากภาพยนตร์คือการผสมผสานศิลปะหลายแขนงที่มีความสมบูรณ์มากกว่าศิลปะชนิดอื่น (Mix Art) ภาพยนตร์อินเดียจึงนับเป็นความสมบูรณ์แบบในการนำเสนอให้เห็นความหลากหลายขององค์ประกอบต่างๆ ของภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านของศิลปะ นาฏศิลป์ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและแนวคิด ได้นำเสนอผ่านการเล่าเรื่องจากภาพ มุมมองตัวละคร ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมประจำชาติอันแข็งแกร่ง ดังนั้นภาพยนตร์อินเดียจึงเป็นกระจกสะท้อนวัฒนธรรมของสังคมและความเป็นไปของอินเดียที่เชื่อมโยงกับโลกในปัจจุบันกาลได้อย่างสมจริง เพราะการแสดงออกด้านศิลปะของมนุษย์นั้นล้วนมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม การหยิบยกเรื่องราวของสตรีในภาพยนตร์อินเดียมาศึกษาการให้ความหมายจึงน่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะบทบาทของสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์อินเดียนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในยุคที่บทบาทของผู้หญิงถูกจำกัดอยู่ในฐานะของภรรยาและแม่ หรือยุคที่บทบาทหลักคือตัวละครชาย ตัวละครหญิงเป็นเพียงส่วนประกอบ การแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างความเป็น

ผู้หญิงที่ดี กับผู้หญิงที่ประพัตดินไม่เหมาะสม จนกระทั่งยุคที่บทบาทของผู้หญิงดำเนินตามกระแสโลกสมัยใหม่ แต่งกายอย่างตะวันตก มีการศึกษา มีความสามารถ และต่อรองกับสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง

ในปัจจุบันซึ่งบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์มีความหลากหลายมากขึ้น มีภาพยนตร์อินเดียจำนวนมากที่นำเสนอเรื่องราวของผู้หญิง และใช้ตัวละครหญิงเป็นศูนย์กลางของการดำเนินเรื่องรวมถึงนักแสดงหญิงที่ก้าวขึ้นมามีอิทธิพลในวงการภาพยนตร์ ทำให้ภาพยนตร์อินเดียถูกมองว่าเป็นสื่อที่ใช้สร้างความเปลี่ยนแปลงของสังคมในเรื่องของผู้หญิง ในขณะที่เดียวกันงานศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงในภาพยนตร์อินเดียจำนวนหนึ่งนั้นแสดงให้เห็นว่า แม้ผู้หญิงจะมีอิสระในการกระทำสิ่งต่างๆ มากขึ้น แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้ชนบถจาริตของประเพณี ซึ่งเป็นสังคมปิตาธิปไตย (Patriarchal) สำหรับบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้ศึกษาภาพยนตร์อินเดียเรื่อง “Kahaani” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มีตัวละครหญิงเป็นศูนย์กลางของการดำเนินเรื่อง ได้นำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องการแก้แค้นให้สามีตนเอง และภาพยนตร์ยังได้รับการวิจารณ์ว่าเป็น “Woman film” อีกด้วย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสื่อการให้ความหมายต่อสตรีในภาพยนตร์ ว่าภาพยนตร์ได้สื่อความเป็นผู้หญิงอินเดียออกมาอย่างไร ดังนั้นการศึกษาภาพยนตร์ในแง่ดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจวัฒนธรรมอินเดีย

อย่างไรก็ตามบทความนี้เป็นการศึกษาจากภาพยนตร์เพียงเรื่องเดียว ไม่สามารถนำมาตัดสินบทบาทของผู้หญิงอินเดียในภาพรวมได้ จึงเป็นเพียงการศึกษาภาพยนตร์เพื่อการตระหนักรู้ในฐานะที่ภาพยนตร์เป็นสื่อทางวัฒนธรรมซึ่งนำเสนอในรูปแบบของความบันเทิงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงไม่มากนัก ดังนั้นเรื่องราว บทบาท ภาพลักษณ์ และการกระทำของผู้หญิงที่กล่าวถึงในบทความจึงเป็นผลการศึกษาจากภาพยนตร์เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. วิเคราะห์การสื่อความหมายความเป็นสตรีอินเดียที่ปรากฏในภาพยนตร์
2. ศึกษาการเล่าเรื่องของภาพยนตร์

ขอบเขตการวิจัย

บทความชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากแผ่นดีวีดีภาพยนตร์ บอลลีวูดเรื่อง Kahaani ภาพยนตร์ภาษาฮินดี ปี 2012 พากย์ภาษาฮินดี บรรยายภาษาอังกฤษ กำกับการแสดงและเขียนบทโดย Sujoy Gosh แสดงนำโดย Vidya Balan ซึ่งขอบเขตของเนื้อหาได้แก่ 1.วิเคราะห์เนื้อหา/เรื่องราว 2. การเล่าเรื่องของภาพยนตร์ และ 3. การสื่อความหมายของผู้หญิงในภาพยนตร์

แนวคิดสตรีในภาพยนตร์อินเดีย

ในอินเดียนั้นมีงานศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับผู้หญิงในภาพยนตร์จำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น งานของ Manjiri Prabhu ในงานศึกษาชื่อว่า *Roles : Reel and Real Image of Woman in Hindi Cinema* (2001) ซึ่ง Prabhu ได้ศึกษาวิเคราะห์ตัวละครหญิงจากภาพยนตร์จำนวน 12 เรื่อง และสัมภาษณ์ผู้สร้างภาพยนตร์จำนวน 3 คน รวมถึงเสียงตอบรับและมุมมองของผู้ชมต่อบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์อีกด้วย ยังมีงานศึกษาของ Bhawana Somaaya นักข่าวและนักประวัติศาสตร์ด้านภาพยนตร์อินเดียซึ่งเป็นงานเขียนรวมในหนังสือชื่อ *Mother Maiden Mistress: Women in Hindi Cinema, 1950-2010* (2012) เกี่ยวกับสิ่งที่ป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของตัวละครหญิงในภาพยนตร์ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวละครกับผู้กำกับ และสังคมในช่วงเวลาหนึ่งๆ นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อีกมากมาย

ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในภาพยนตร์ของชาติต่างๆ นั้นย่อมแตกต่างกันตามแต่ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ ในอินเดียแต่เดิมภาพของผู้หญิงในภาพยนตร์มีแนวคิดมาจาก “นางสีดา” (Sita) ชายาของพระราม (Lord Rama) จากมหากาพย์รามายณะ (Ramayana) ซึ่งเป็นค่านิยมที่แพร่หลายในสังคม มีภาพลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม กล้าหาญ เป็นที่เคารพ มีความจงรักภักดีต่อสามี สีดาคือภาพของผู้หญิงและภรรยาในอุดมคติที่มองสามีเป็นพระเจ้า ซึ่งภาพยนตร์อินเดียส่วนใหญ่นำเสนอภาพของผู้หญิงในบทบาทของภรรยาที่น่าชมเชยและมีความหนักแน่น โดยอ้างอิงจากกฎหมายของมนู (Manusmriti) ซึ่งเป็นแนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับกฎหมาย หลักจริยธรรมและศีลธรรม

Jyotika Viridi (2003, 121-122) กล่าวว่าบทบาทของผู้หญิงนั้นมักจะถูกกำหนดให้มีความสำคัญกับผู้ชายในฐานะของหญิงคนรัก หญิงผู้เป็นแม่หรือผู้หญิงอื่นๆ ในสังคมที่มีปิตาธิปไตยเป็นศูนย์กลาง บทบาทของผู้หญิงล้วนถูกจำกัดอยู่ในแบบฉบับของ “มาดอนนา” ในขณะที่เรื่องราวของตัวละครชายจะเกี่ยวข้องกับ การต่อสู้ทางสังคม การแสวงหา ความยุติธรรม และอิสรภาพ

บทบาทเดิมของตัวเอกหญิงหรือ “นางเอก”(Heroine) ในภาพยนตร์ฮินดีนั้นถูกวาดภาพไว้ว่าจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์ มีความอ่อนน้อมต่อตัวพระเอก คอยสนับสนุนพระเอกในฐานะคนรักและภรรยา ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อครอบครัว มีความสมบูรณ์แบบของเทพนารีดังที่กล่าวมาแล้วในกรณีของนางสีดา บางครั้งบางครั้งเมื่อความอดทนของเธอถึงขีดสุดจะแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจของผู้หญิง (Shakti) แต่กระนั้นบทบาทที่นางเอกจะลุกขึ้นมาล้างแค้นนั้นพบเห็นได้น้อยมาก ในภาพยนตร์ในหัวข้อต่อไปนี้จะกล่าวถึงบทบาทต่างๆ ของตัวละครหญิงในภาพยนตร์บอลลีวูด ซึ่งอ้างอิงจากบทความของ Amarajiva Lochan จากเอกสาร *Indian Film: Trends and Society, Woman in Indian Cinema (Gender Issue)* กล่าวถึง 4 บทบาทหลักสำคัญของผู้หญิงในภาพยนตร์อินเดีย ได้แก่

1. ภรรยาในอุดมคติ (Ideal Wife)

ถูกนำเสนอในแง่ของความบริสุทธิ์และความซื่อสัตย์ มักติดต่อดังค์ศรีของครอบครัว ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับสามี

2. มารดาในอุดมคติ (Ideal Mother)

ความเป็น “แม่” ของผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในเรื่องของเทวนารีหรือพลังศักดิ์ (Shakti) ซึ่งเป็นการแสดงความเข้มแข็งของเพศหญิง ภาพยนตร์ที่ถูกหยิบยกมาในฐานะที่ตัวเรื่องแสดงให้เห็นถึงบทบาทของ “แม่” บ่อยที่สุดคือ Mother India (1957) แสดงให้เห็นถึงบทบาททางสังคมของราชาที่ต้องเคารพและพึ่งพาสามีของเธอ (กฤษณ์ เอื้อปัญญาพร 2549, 15) บทบาทของราชาแสดงถึงความเป็นแม่ของแผ่นดิน เธอยืนหยัด ไม่ย่อท้อต่อสู้ทุกอย่างเพื่อลูก เป็นตัวละครหญิงที่มีพลังอันยิ่งใหญ่ในภาพยนตร์อินเดีย

3. หญิงสาวที่มีความประพฤติไม่ดี (Vamp)

เป็นบทบาทตัวละครที่แตกต่างจากผู้หญิงในอุดมคติ มีความประพฤติที่สวนทางกับขนบประเพณีของผู้หญิงที่ยึดถือปฏิบัติกันมา หนึ่งคือมีภาพลักษณ์เป็นสาวสมัยใหม่และแต่งกายอย่างตะวันตก ทำตัวไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมที่มักจะสูบบุหรี่ ดื่มหนัก และเดินร่าด้วยท่าทางที่ยั่ววน มีเสน่ห์ เธออาจจะเป็นนางคณิกาหรือหญิงโสเภณี ซึ่งมักชักนำผู้ชายให้มัวเมาหลงผิด เธอสามารถตกหลุมรักได้อย่างง่ายดายและท้ายที่สุดมักจะถูกกลืนโทษในสิ่งที่กระทำ ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามของตัวละครเอกหญิง (Heroine) ที่จะต้องบริสุทธิ์ผุดผ่อง และในกรณีที่เป็นการรยาเธอจะไม่เชื่อฟังสามี Lalit Mohan Joshi (2002, 287) กล่าวว่า ช่วงเวลาที่จะแสดงความร้ายกาจของตัวละครหญิงนั้นมีน้อยและมีข้อจำกัด แตกต่างจากตัวละครชาย เพราะแต่เดิมผู้หญิงถูกจำกัดอยู่แต่ในบ้าน ศูนย์รวมความชั่วร้ายจึงตกอยู่ที่แม่สามี (Mother-in-law) หรือแม่เลี้ยง (Stepmother) บทบาทนางร้ายซึ่งเป็นที่นิยมในภาพยนตร์บอลลีวูดคือ แม่เลี้ยงจะโหดร้ายกับลูกเลี้ยง แม่สามีจะ

วางท่ากับลูกสะใภ้ ซึ่งมีลักษณะเป็นศัตรูแบบดั้งเดิม (Traditional Enemies) ซึ่งหากพวกเธอต่อกันภาพยนตร์ก็จะไม่น่าสนใจและไม่เร้าใจ สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเป็นปรปักษ์ระหว่างผู้หญิงด้วยกัน เช่น แม่สามีทำร้ายลูกสะใภ้ผู้เคราะห์ร้ายในภาพยนตร์เรื่อง Junglee (1961) ลลิตา ปาวาร์ (Lalita Pawar) ในบทบาทของมารดาที่น่าเกลียดน่ากลัวผู้ไม่อนุญาตให้ลูกของเธอเยี่ยมหรือหวัระ นอกจากหญิงมีเสน่ห์ยั่ววนและแม่สามีผู้โหดร้ายแล้ว “vamp” ยังรวมถึงตัวละครหญิงอื่นๆ ที่มีลักษณะตือร้นอย่างมากอีกด้วย

4. นางศนิกา (The Courtesan)

นางศนิกา หรือ หญิงงามเมือง ถูกนำเสนอในภาพของหญิงนักเต้นรำหรือผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ในภาพยนตร์อินเดียนั้นเธอให้ความสะดวกสบายและคอยดูแลผู้ชาย หลังจากนั้นเขาก็จะจากไปพร้อมกับความโศกเศร้าของเธอ

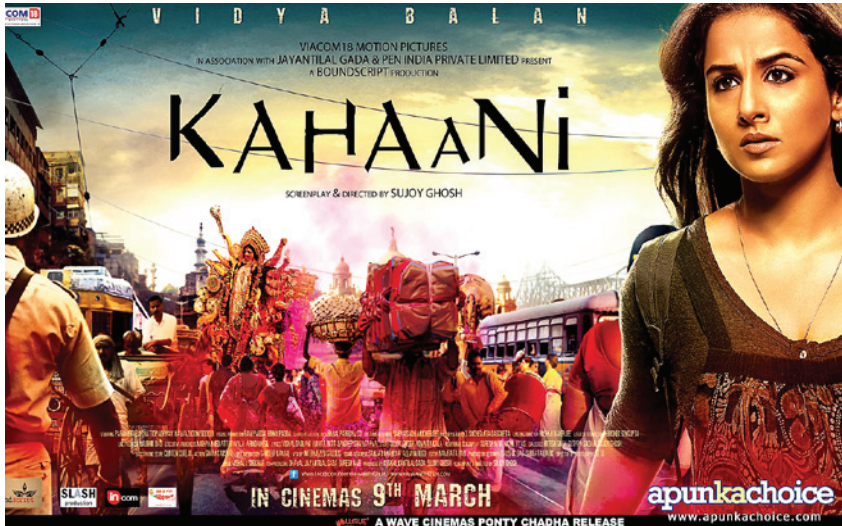
ผู้หญิงอินเดียในภาพยนตร์อินเดียสมัยใหม่

ภาพยนตร์อินเดียสมัยใหม่ที่เรียกว่า Non-resident Film หรือ “ภาพยนตร์แนวนอกถิ่นอินเดีย” (อาร์ลิต ปาทาน 2555, 135) ซึ่งผู้ผลิตภาพยนตร์เจาะจงกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคจากแต่เดิมเป็นชาวอินเดียภายในประเทศ มาเป็นชาวอินเดียพลัดถิ่นที่ใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศ และกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ จึงเกิดความเปลี่ยนแปลงในส่วนเนื้อหาของภาพยนตร์ รูปลักษณ์ลักษณะท่าทางของตัวละคร นาฏศิลป์ในภาพยนตร์ก็มีการผสมผสานระหว่างแบบดั้งเดิมกับแบบตะวันตกที่มีความหลากหลายและมีความเป็นสากลมากขึ้น

บทบาทของตัวละครหญิงในยุคนี้มีความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะตัวละคร “นางเอก” เรื่องของการแสดงออก ความเปลี่ยนแปลงของการ

แต่งกาย ต่างจากภาพยนตร์ยุคก่อนที่นางเอกมักจะปรากฏตัวในชุดประจำชาติ หรือชุดพื้นเมืองตามเชื้อชาติและความเชื่อของตนเอง โดยจะแต่งกายแบบสากล นิยมมากขึ้น

อาร์ลิส ปาทาน (2555, 136) กล่าวถึงบทบาทของตัวละครหญิงในภาพยนตร์ แนวอกถิ่นอินเดียว่า ในเรื่องมายาคติของผู้หญิงคือ เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง และมีบทบาทในพื้นที่สาธารณะมากขึ้น กลายเป็นผู้หญิงอินเดียรูปแบบใหม่ “แต่ ความเป็นผู้หญิงอินเดีย” บางเรื่องก็ยังคงไว้ เช่น การรักนวลสงวนตัว เป็นต้น

ภาพที่ 1 โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง Kahaani ภาพยนตร์มีความยาว 122 นาที
ที่มา : http://www.apunkachoice.com/titles/kah/kahaani/mid_37587/photos/mowp_37587_1/wallpaper.html

เนื้อเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง Kahaani

เรื่องราวเกิดขึ้นในโกลกาตาเมืองหลวงรัฐเบงกอลตะวันตกของประเทศอินเดีย เกิดเหตุก่อการร้ายขึ้นบนรถไฟใต้ดินขบวนหนึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก สองปีต่อมา “วิทยา บักชี” หญิงท้องแก่เดินทางจากลอนดอนมาถึงโกลกาตาเข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจพร้อมหลักฐานคือรูปถ่ายเพียงใบเดียวว่า “อาร์นาป” สามีของเธอหายตัวไปหลังจากเดินทางมาทำงานที่โกลกาตา ตำรวจต่างคิดว่าเธอปฏิเสธความจริงว่ากำลังถูกสามีทอดทิ้งแต่ก็รับแจ้งความเอาไว้ วิทยาพักที่โรงแรมเล็กๆ แห่งหนึ่งที่เธออ้างว่าสามีเคยพักอยู่และเริ่มออกตามหาสามีด้วยตัวเอง แต่ก็ต้องมิดแปดด้านเมื่อพบว่าไม่มีใครเคยพบเห็นเขาเลยแม้แต่พนักงานโรงแรมหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลในศูนย์ข้อมูลแห่งชาติที่สามีของเธอถูกย้ายมาประจำ ในขณะที่เดียวกันวิทยาก็ก็นับได้รับความช่วยเหลือจาก “ราณะ” นายตำรวจคนหนึ่งในการสืบสวนและพาเธอไปที่บ้านเกิดของสามี แต่ที่นั่นกลับไม่มีใครรู้จักเขาเลย วิทยาจึงท้วงติงว่าทุกคนร่วมมือกันปิดบังความจริงจากเธอ

ในขณะที่เดียวกัน “แอกเนส” เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลศูนย์ข้อมูลแห่งชาติพบว่าสามีของวิทยามีน้าตาคล้ายกับ “มิลาน ตามจี” อดีตเจ้าหน้าที่ของศูนย์ข้อมูล และคิดว่าทั้งสองคนอาจเป็นคนๆ เดียวกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันเธอ เขาจึงรีบติดต่อวิทยาและพยายามเข้าไปดูประวัติในฐานข้อมูลของบริษัท แต่กลับไม่สามารถเข้าไปดูได้ ต่อมาแอกเนสถูกฆ่าปิดปากโดยมือปืนที่ได้รับการจ้างวานจากใครบางคน ทำให้ “ชาน” เจ้าหน้าที่รัฐบาลจากส่วนกลางเดินทางมายังโกลกาตาเพื่อสืบสวนเรื่องการตายของแอกเนส เมื่อพบกับวิทยาเขากลับบอกว่ามิลานไม่มีตัวตน เป็นความเข้าใจผิดของแอกเนส และต้องการให้เธอล้มเลิกการตามหาสามีและกลับลอนดอนไป แต่วิทยายืนยันว่าจะตามหาสามีด้วยวิธีการของตัวเอง และเชื่อว่าหากพบมิลานเธอก็จะพบสามีเช่นกัน

วิทยาตามหาเบาะแสของมิลานโดยมีรายละเอียด เธอหลบเข้าไปในสำนักงานเก่าของศูนย์ข้อมูลที่ปิดอยู่จนได้เอกสารที่ยืนยันว่ามิลานมีตัวตนจริงๆ และนำไปให้ชาน ชานจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง วิทยาจึงได้รู้ว่า แท้จริงมิลานคือคนร้ายในเหตุการณ์ก่อการร้ายบนรถไฟใต้ดินเมื่อสองปีก่อน โดยการกระทำของมิลานนั้นมีคนใหญ่คนโตของรัฐบาลคอยบงการอยู่เบื้องหลัง วิทยาบอกรานะว่าบางที่มิลานอาจเป็นคนละคนกับสามี หรือไม่ก็เป็นคนเดียวกัน เธอจึงตัดสินใจสืบต่อไป แม้ว่าจะถูกข่มขู่เอาชีวิต วิทยากับรานะสืบจนพบที่พักเก่าของมิลานและพบบิดคำรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จึงได้รู้ว่ามีลานมีกลุ่มเลือดพิเศษทั้งสองคนจึงเดินทางไปยังโรงพยาบาล แต่แพทย์ผู้เคยรักษามิลานก็ถูกฆ่าปิดปากอีกราย ต่อมาวิทยาถูกตามฆ่า หากคนร้ายกลับพลาดทำถูกรถชนตายขณะหลบหนี วิทยาและรานะใช้ข้อมูลในโทรศัพท์มือถือของคนที่ตามหาเบาะแสจนพบตัวผู้จ้างวานว่าเป็นเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าในศูนย์ข้อมูล วิทยาจึงหลบเข้าไปคัดลอกข้อมูล ผู้จ้างวานไหวตัวทันและพยายามฆ่าวิทยา แต่วิทยากลับทำปิ่นลั่นใส่เขา

จากเหตุการณ์นี้ทำให้วิทยารู้ว่ารานะคอยรายงานความเคลื่อนไหวของเธอให้แก่ชานอยู่ตลอดเวลา และชานใช้เธอเพื่อตามจับตัวมิลาน ชานบังคับให้วิทยาเจาะข้อมูลในคอมพิวเตอร์เครื่องเดิมเพื่อหาตัวผู้บงการคนอื่น ๆ ในที่สุดก็พบว่าคนๆ นั้นคือ “บาสคาราน” เจ้านายของชานเอง ชานจึงขอร้องให้วิทยาช่วยเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อจับมิลาน วิทยาจึงติดต่อบาสคารานโดยกล่าวว่า ไฟล์ข้อมูลของเขายู่ในมือเธอแล้วให้เขาคืนสามีของเธอมา ไม่นานนักเธอก็ได้รับการติดต่อจากเจ้าของเสียงที่คาดว่ามิลาน ให้เธอออกมาพบในสถานที่แห่งหนึ่งเพื่อนำไฟล์ข้อมูลมาแลกกับสามีของเธอ รานะไม่เห็นด้วยที่ชานใช้วิทยาเป็นเหยื่อล่อ ชานจึงควบคุมตัวรานะไว้เพื่อไม่ให้她去ขัดขวางแผนการ รานะหนีออกมาได้และรีบไปหาวิทยา แต่วิทยาได้ออกไปเผชิญหน้ากับมิลานแล้ว มิลานบอกให้เธอส่งไฟล์มาก่อน จึงจะคืนตัวสามีให้ แต่วิทยาทถามว่าจะคืนสามีให้เธอได้จริงหรือ มิลานพยายาม

หลบหนี แต่วิทยาขัดขวางไว้ เขาจึงเตะเข้าที่ท้องของเธอและพยายามยิงเธอ วิทยาดึงท้องปลอมออกและหนีบปืนของขจรชัยขึ้นมายิงมิลานจนตาย ราชณะตามมาถึงที่เกิดเหตุ วิทยาชี้ให้เขาเก็บเอกสารไว้ก่อนที่จะวิ่งหนีไป เมื่อข่านตามมาถึงก็บอกให้ลูกน้องตามจับตัววิทยา แต่เธอก็หายไปใฝ่ชน ราชณะที่เข้าใจเรื่องราวทุกอย่างอธิบายให้ข่านฟังว่าวิทยา บักชีเป็นชื่อปลอม ไม่มีอาร์นาป เธอต้องการกำจัดมิลานตั้งแต่ต้น และพวกเขาถูกเธอหลอกใช้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่เธอสร้างเรื่องขึ้น

ในตอนจบนั้นภาพโทรทัศน์ได้แสดงข่าวการตายของมิลาน และบาสดารานที่ถูกจับกุม พร้อมกับภาพการไว้อาลัยของบรรดาญาติผู้เคราะห์ร้ายในวันครบรอบการก่อการร้าย และเปิดเผยว่าสามีของวิทยาเป็นหนึ่งในผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์นั้น วิทยาจึงเข้ารับการฝึกฝนในการต่อสู้และสร้างหลักฐานเท็จคือการตัดต่อใบหน้าของมิลานเข้ากับรูปของสามี เพื่อตามหาตัวมิลานและแก้แค้น

ภาพที่ 2 Vidya Balan (กลาง) ในบทบาทของ “วิทยา” หลบหนีปะปนเข้าไปใฝ่ชนที่มาร่วมงานเทศกาลหลังจากแก้แค้นสำเร็จ

ที่มา : <http://hdmoviespoint.com/kahaani-2012-full-movie-720p-hd-free-download/>

ผลการศึกษา

1. การสื่อความหมายความเป็นหญิงผ่านการเล่าเรื่องของภาพยนตร์

“Kahaani” เป็นภาพยนตร์แนวสืบสวน ผลิตโดยบริษัท Boundscript Motion Picture กำกับและอำนวยการสร้างโดย Sujoy Gosh นำแสดงโดย Vidya Balan ในบทบาทของวิทยา บักชี (Vidya Bagchi) หญิงท้องแก่ผู้ตามหาสามีของเธอที่หายไปในเมืองโกลกาตาท่ามกลางบรรยากาศของเทศกาลทศคาบูชา (Vijayadashami) ภาพยนตร์ใช้วิธีการถ่ายทำแบบกองโจร หรือ “Guerrilla Filmmaking” คือการถ่ายทำในสถานที่จริงแบบไม่มีใครรู้ล่วงหน้าเพื่อหลีกเลี่ยงจุดสนใจ ถูกถ่ายทำโดยไม่ใช้แสงไฟเข้าช่วย ใช้เวลาทั้งหมด 64 วันในการถ่ายทำในระหว่างเทศกาลทศคาบูชาปี 2012 จุดสำคัญที่สุดของภาพยนตร์คือ ทีมงานใช้สถานที่ถ่ายทำในคืนสุดท้ายของเทศกาลทศคาบูชา ในย่านซึ่งเป็นสถานที่เฉลิมฉลองเทศกาลทศคาบูชาของชาวโกลกาตา ซึ่งฝูงชนส่วนใหญ่มิได้พึงจุดสนใจไปยังตัวนักแสดง เนื่องจากนักแสดงบางคนปะปนไปกับฝูงชนและร่วมกันป้ายสีแดงบนใบหน้า

Kahaani มีชื่อในภาษาไทยว่า “หัวใจเธอถูกพราง” และในภาษาฮินดี Kahaani “ कहानी ” มีความหมายว่า “เรื่องราว” คือเป็นเรื่องราวของ “วิทยา” หญิงท้องแก่ ผู้เดินทางไกลมาจากลอนดอนเพื่อตามหาสามีที่หายตัวไปในโกลกาตา เมืองหลวงของรัฐเบงกอลตะวันตก ประเทศอินเดีย โดยมีหลักฐานเป็นรูปถ่ายเพียงใบเดียว วิทยาเข้าแจ้งความกับตำรวจ แต่เบาะแสทุกอย่างล้วนดำมืดและคิดว่าทุกคนกำลังปิดบังความจริงเกี่ยวกับสามีของเธอ วิทยาจึงลงมือค้นหาสามีด้วยตัวเองโดยมี “ราณะ” นายตำรวจคอยให้ความช่วยเหลือ การสืบสวนชักนำให้เธอเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุก่อการร้ายบนรถไฟใต้ดินเมื่อสองปีก่อนเมื่อเธอพบว่าสามีมีหน้าตาคล้ายคลึงกับผู้ก่อการร้ายชื่อ “มิลาน ตามจี” และยังเป็นที่ต้องการตัวของรัฐบาล วิทยาถูกขัดขวางจาก “ข่าน” เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องการให้เธอหยุดการ

สืบสวน วิทยาเชื่อว่าหากพบมิลานก็จะพบกับสามีของเธอเช่นกัน ภาพยนตร์ได้เล่าเรื่องราวให้ผู้ชมเกิดความสงสัยว่าสามีของวิทยากับมิลานอาจจะเป็นคนๆ เดียวกัน บุคคลที่ให้เบาะแสล้วนแต่ถูกกำจัด และพบว่ามีคนบางคนคอยให้ความช่วยเหลือมิลานในการหลบหนีอยู่ แต่แล้วเมื่อใกล้จะพบผู้สมรู้ร่วมคิด วิทยาก็พบว่าตนถูกขานใช้เป็นเครื่องมือในการจับตัวมิลาน เพราะความเคลื่อนไหวของเธอทำให้มิลานตื่นตัว ความพิเศษซึ่งเป็นจุดพลิกผันของภาพยนตร์คือเหตุการณ์ที่วิทยาเผชิญหน้ากับมิลาน ซึ่งเปิดเผยว่าวิทยาไม่ได้ท้องและฆ่ามิลาน ตามจี ก่อนจะหลบหนีไปพร้อมกับการเปิดเผยเบื้องหลังที่แท้จริงของเธอ

Kahaani นำเสนอภาพของผู้หญิงในบทบาทที่หลากหลาย ซึ่งทั้งหมดถูกแสดงผ่านตัวละคร “วิทยา” ซึ่งเป็นตัวละครหลักเพียงตัวเดียวที่เป็นศูนย์กลางของเนื้อเรื่อง เนื่องจากภาพยนตร์สร้างให้วิทยาปลอมตัวมาเพื่อแก้แค้น สิ่งที่แสดงในตัววิทยาจึงมี 2 ด้าน คือด้านที่เธอสร้างขึ้น และด้านที่เป็นตัวตนที่แท้จริงของเธอ โดยภาพยนตร์ได้เลือกเริ่มต้นเล่าเรื่องจากด้านที่ถูกสร้างของเธอจนกระทั่งเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงในตอนท้ายของภาพยนตร์ ในบทความนี้จะนำเสนอภาพของผู้หญิงตามลำดับการเล่าเรื่องในภาพยนตร์

1.1 หญิงท้องแก่ อ่อนแอ และมักได้รับความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง

ในช่วงต้นภาพยนตร์ วิทยาปรากฏตัวในรูปลักษณะของผู้หญิงมีครรภ์ เดินทางไกลมาจากลอนดอน เข้าแจ้งความตามหาสามีที่สถานีตำรวจ ในภาพยนตร์นั้นแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยดูแลและอำนวยความสะดวกให้เธอเป็นอย่างดี เช่น การให้ลูกน้องขับรถไปส่งเธอยังที่พัก และการให้โอกาสให้เธอได้เข้าแจ้งความก่อนคนที่มาก่อนหน้าเธอซึ่งเป็นผู้ชาย หรือการที่แท็กซี่ปฏิเสธการรับค่าโดยสาร พร้อมเขียนเบอร์โทรศัพท์ให้เธอเรียกใช้หากต้องการเดินทาง และยังเห็นได้อย่างชัดเจนในตัวละคร “ราณะ” เจ้าหน้าที่ตำรวจคนหนึ่งที่อาสาขับรถรับส่ง รวมทั้งคอยช่วยเหลือวิทยาในการค้นหาเบาะแสของสามี

1.2 ผู้หญิงที่มีความจงรักภักดีต่อสามีและเดินทางตามหาสามีของตนเองตามลำพัง

ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างแรงกล้าในการตามหาสามีของวิทยา คือการเดินทางจากลอนดอนมายังต่างถิ่นตามลำพัง ทั้งที่ตนเองกำลังตั้งครรภ์ หรือการเดินทางไปตามที่ต่างๆ ที่คิดว่าสามีเคยไป อีกทั้งยังยอมพักอยู่ในห้องพักราคาถูกที่ไม่น่าปลอดภัยเพียงพอเพราะว่าสามีของเธอเคยพักอยู่เมื่อพบว่าสามีของเธอมีใบหน้าคล้ายคลึงกับคนร้าย และอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในอดีต วิทยาก็ไม่ลังเลที่จะตามหาสามีต่อไปแม้ว่าตนเองจะต้องตกอยู่ในอันตราย นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังมีเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความรักของราณะที่ตกหลุมรักวิทยา ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นประเด็น “ความรักต้องห้าม” ของชายคนหนึ่งผู้ตกหลุมรักหญิงที่แต่งงานแล้วและกำลังตั้งครรภ์ แต่วิทยาตอบได้ความรู้สึกของเขาด้วยการนิ่งเฉย อีกทั้งภาพยนตร์ก็ไม่ได้แสดงรายละเอียดมากไปกว่านี้ ดังนั้นภาพยนตร์จึงนำเสนอความรักที่มั่นคง และการยึดมั่นกับสามีของวิทยา

1.3 ผู้หญิงยุคใหม่ที่มีความสามารถ

วิทยาเป็นตัวละครที่ค่อนข้างมีความเป็นหญิงอินเดียยุคใหม่ การใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศมาทั้งชีวิต บุคลิกและการกระทำจึงค่อนข้างเหมือนผู้หญิงตะวันตก และคุ้นเคยกับประเพณีของตะวันตกมากกว่าประเพณีดั้งเดิมของอินเดีย เห็นได้จากการที่เธอสวมชุดตะวันตกเกือบตลอดทั้งเรื่อง วิทยาเป็นคนที่มีความมั่นใจ เป็นคนกล้าที่จะทำเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายที่ตนเองต้องการมากกว่าตัวละครชายบางตัวเสียอีก แม้จะเป็นผู้หญิงแต่ก็ไม่ยอมให้ใครมาเอารัดเอาเปรียบหรือดูถูกเธอได้ นอกจากนี้วิทยายังมีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์เป็นคนมีไหวพริบดี สามารถปะติดปะต่อและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ รวมถึงจัดการเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่แสดงถึงความสามารถด้านนี้ของเธอผ่านสถานการณ์ต่างๆ หลายตอนด้วยกัน

1.4 ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ของตัวละครชาย

“นกต๋อ” “เหยื่อล่อ” คือสิ่งที่เกิดขึ้นกับวิทยาในครึ่งหลังของภาพยนตร์ วิทยาพบว่าตนเองถูกข่านเจ้าหน้าที่รัฐบาลใช้ประโยชน์จากการตามหาสามีของเธอเพื่อตามล่าตัวคนร้าย และยังร่วมมือกับราณะเพื่อคอยรายงานความเคลื่อนไหวของเธอด้วย ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าเธอตกใจและเสียความรู้สึกมากเมื่อพบว่าตนเองถูกหลอกใช้ เมื่อถามเหตุผล ข่านตอบว่า “เพราะไม่มีใครกลัวผู้หญิงที่กำลังตั้งครรรภ์ โดยเฉพาะคนที่สามีหนีเธอไป ไม่มีใครสงสัยหรอก” เขายังออกคำสั่งให้ค้นหาเบาะแสของคนร้ายจนกระทั่งพบข้อมูลของผู้อยู่เบื้องหลังทั้งหมด และให้ไปเผชิญหน้ากับมิลานเพื่อต่อรองระหว่างข้อมูลกับความปลอดภัยของสามีตนเอง ซึ่งภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความสิ้นหวังของวิทยาที่ถูกผู้ชายคนหนึ่งใช้ประโยชน์จากความเป็นผู้หญิงท้อง และการตามหาสามีของเธอ

1.5 พลังของสตรีที่อยู่เหนือเพศตรงข้าม

ความเป็นจริงแล้ว วิทยาได้รับการฝึกมาเพื่อกำจัดมิลาน ตามจี ในภาพยนตร์นั้นหลังจากการเผชิญหน้ากับมิลานซึ่งต่อรองให้เธอส่งไฟล์ข้อมูลเพื่อแลกกับความปลอดภัยของสามี แต่วิทยากลับถามว่า “คุณคืนเขาให้ฉันได้หรือ?” มิลานกำลังจะหนีวิทยาที่วิ่งตามซึ่งถูกเตะเข้าที่ท้อง ในขณะที่มิลานกำลังจะฆ่าวิทยา จังหวะนั้นเองที่ภาพยนตร์เปิดเผยว่าวิทยาไม่ได้ท้องและลุกขึ้นมาฆ่ามิลาน หลังจากนั้นก็ทิ้งไฟล์ข้อมูลไว้แล้วหลบหนีไป เมื่อคนอื่นๆ มาถึงที่เกิดเหตุก็ไม่พบวิทยาแล้ว และจากนั้นภาพยนตร์ก็เปิดเผยให้เห็นเรื่องราวของวิทยา ว่าเรื่องการตั้งครรรภ์และการตามหาสามีเป็นสิ่งที่วิทยาสร้างขึ้นมา โดยมีจุดประสงค์เพื่อกำจัดมิลานตั้งแต่แรก และทุกคนถูกเธอตอบดา เป็นสิ่งที่เธอตั้งใจและวางแผนเอาไว้แล้ว ดังนั้นแทนที่จะถูกใช้ประโยชน์ในการจับตัวมิลาน จึงกลับกลายเป็นว่าตัววิทยาเองที่ใช้ประโยชน์จากคนอื่นเพื่อกำจัดมิลานเสียเอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่เหนือกว่าของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่องนี้

1.6 ความทุกข์จากความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของผู้หญิง

ความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของผู้หญิงคือการสูญเสียสถานะความเป็นภรรยา และแม้ วิทยาสูญเสียสามีจากเหตุก่อการร้ายและสูญเสียลูกเมื่อสองปีก่อน ความโศกเศร้าเกิดแรงผลักดันให้เธอกลับไปแก้แค้นด้วยการฝึกการต่อสู้ แต่ในที่สุดเมื่อแก้แค้นได้สำเร็จแล้ว เธอกลับไร้ความสุข ยังคงจมอยู่กับความเศร้า โดยวิเคราะห์จากคำพูดของเธอว่า “ฉันลืมไปว่าฉันไม่ได้ท้อง ฉันรู้สึกเหมือนว่า ลูกยังคงอยู่ในตัวฉัน รู้สึกเหมือนฉันอาจจะได้พบกับลูกอีก ฉันไม่สามารถอยู่ได้โดยปราศจากเขา ฉันต้องการลูกของฉันคืน ฉันต้องการลูกของฉันคืน” คำพูดของวิทยาจึงแสดงให้เห็นว่าเห็นว่าวิทยายังไม่สามารถลืมลูกของตนเอง เท่ากับว่าเธอไม่อาจทำใจยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นได้ และเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่มากของเธอ

2. การสื่อความหมายความเป็นหญิงผ่านตัวละครหลัก

วิทยาเป็นตัวละครเพียงตัวเดียวที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุดในภาพยนตร์ เนื่องจากชื่อเรื่อง “Kahaani” นั้นสื่อถึงวิทยาโดยตรง หมายถึงเรื่องราวที่ถูกสร้างขึ้นโดยวิทยาและสื่อความเป็นสตรีที่แสดงผ่านตัวละครวิทยาซึ่งวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 การนำความอ่อนแอของผู้หญิงมาเป็นเกราะป้องกันตนเอง

เป็นผู้หญิงที่เติบโตในสังคมตะวันตก เป็นชาวอินเดียพลัดถิ่น มีความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ มีความแข็งแกร่งและความมุ่งมั่นในการตามหาฆาตกรที่ฆ่าสามีของตนเอง และมีความฉลาดในการนำความอ่อนแอ ความเสียเปรียบของผู้หญิง เช่น การท้อง การพยายามตามสามีของตนเองมาสร้างตัวตนใหม่เพื่อให้คนรอบข้างเห็นอกเห็นใจ และในขณะเดียวกันก็จะไม่เกิดความสงสัย ไม่เป็นที่สนใจของผู้คน

2.2 เป็นคนอ่อนไหวหากทว่ามีความแข็งแกร่ง

เป็นคู่ตรงข้ามและมีความย้อนแย้งกันอยู่ภายในใจตนเอง ความ “อ่อนแอ” ของวิทยาเกิดจากความเศร้าโศกจากการสูญเสียคนที่ตัวเองรัก ความเศร้านั้นทำให้เกิดความแค้นตามมา และกลายเป็นพลังในการยืนหยัดขึ้นมาต่อสู้แทนที่จะจมอยู่กับความเศร้า ซึ่งตรงนี้ทำให้มองเห็นถึง “ความแข็งแกร่ง” ของวิทยา นอกจากนี้ความย้อนแย้งยังถูกแสดงในรูปแบบของบุคลิกและอารมณ์ เช่น บางครั้งวิทยาคิดว่าตัวเองกำลังตั้งครร์จริงจัง และยังรู้สึกว่าคุณยังอยู่ในตัวเธอด้วยการแสดงสัญชาตญาณความเป็นแม่ออกมา เช่น การลูบท้องของตนเอง และการแสดงความเจ็บปวดเมื่อถูกพาดเข้าที่ท้อง

3. การสื่อความหมายตัวละครหญิงโดยการเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนา

Sujoy Ghosh ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้เขียนบทร่วมกล่าวว่า “เมืองโกลกาตา” คือตัวละครเอกของภาพยนตร์เรื่อง Kahaani และเทศกาลทศกาศบูชาก็เป็นไฮไลท์สำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้ โดยใช้วิธีการถ่ายทำด้วยการไม่จัดแสงสีให้กับภาพแต่อย่างใด และทำให้การถ่ายทำของเขาเป็นจุดสนใจของผู้คนในบริเวณนั้นน้อยที่สุด ฉากเทศกาลทศกาศบูชาที่ปรากฏในภาพยนตร์จึงเป็นสถานที่จริงและบรรยากาศจริงโดยไม่มีการจัดฉากแต่อย่างใด

อีกหนึ่งปัจจัยที่ Gosh เลือกโกลกาตาเป็นฉากถ่ายทำคือข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากสถานที่ถ่ายทำในมุมไบและนิวเดลีค่อนข้างใช้งบประมาณสูง ประกอบกับตัวของ Gosh เองนั้นเป็นชาวเบงกาลี ย่อมมีความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดีโดยให้ตัวละครหลักเชื่อมโยงเข้ากับความเชื่อทางศาสนาของชาวโกลกาตาคือเทศกาลทศกาศบูชาซึ่งเป็นถิ่นบสถักกันอย่างแพร่หลายของชาวเบงกาลี จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ผู้สร้างและผู้เขียนบทได้เปิดฉากโดยให้วิทยาเดินทางมาถึงโกลกาตาในช่วงการเตรียมงานเทศกาลพระแม่ทุรคา และตั้งใจให้

ภาพยนตร์ปิดฉากลงในวันสุดท้ายของเทศกาล ในวันที่วิทยาสมากรแก้แค้นได้สำเร็จ ดังนั้นการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์จึงอยู่ในบรรยากาศของการเตรียมงานเทศกาล รวมถึงสถานที่อื่นๆ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์และจุดเด่นของเมือง ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความเชื่อมโยงระหว่างตัวละครและสถานที่ซึ่งมีความเชื่อทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั่นคือความเชื่อมโยงระหว่างวิทยากับความเชื่อเรื่องพระแม่ทุรคา

เทศกาลนวราตรี หรือ ดุเซร่า (Dussehra) เป็นเทศกาลสำคัญของศาสนาฮินดู ชาวฮินดูจะร่วมกันสวดมนต์บูชาพระแม่อุมาในปางต่างๆ ทั้ง 9 ปางเป็นระยะเวลา 9 วัน โดยปางทุรคานั้นถือเป็นปางที่ยิ่งใหญ่ แสดงถึงความหิยาหยาผู้มีพลังแต่ไม่ถึงกับดุร้ายเท่าปางพระแม่กาฬี เมื่อเทศกาลดำเนินมาจนถึงวันที่ 9 ก็จะนำองค์พระแม่แท้ไปตามถนนและอัญเชิญไปลอยในแม่น้ำ ด้วยความเชื่อว่าเทวรูปพระแม่นั้นรับความทุกข์ทั้งมวลเอาไว้แล้ว การลอยเทวรูปจึงหมายความว่านำความทุกข์โศกทิ้งไปกับสายน้ำ

ในฉากสุดท้ายของภาพยนตร์ กล่าวถึงพลังของของพระแม่ทุรคาว่า

“บางครั้งแม้แต่พระเป็นเจ้ายังทำผิดพลาดที่สร้างปีศาจขึ้นมา ให้พลังอำนาจแก่มัน แต่เมื่อมันเริ่มเฟื่องใช้พลัง พระผู้เป็นเจ้าก็สร้างพระแม่ทุรคาให้มาทำลายปีศาจอีกที”

คติดังกล่าวหมายถึงเมื่อคราวที่พระพรหมมอบพรให้แก่มหิชาสูรให้เป็นอมตะ มหิชาสูรอาศัยพรนั้นสร้างความวุ่นวาย เหล่าเทพเจ้าไม่มีใครสามารถต่อกรเอาชนะได้ เทพเจ้าจึงสร้างพระแม่ทุรคาเพื่อให้ลงมาปราบอสูร เปรียบเทียบกับมิลาน ตามจีที่ได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถและใช้ความสามารถในทางที่ผิดคือใช้ในการก่อการร้าย และวิทยาก็ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อกำจัดมิลาน อีกทีหนึ่ง

พระเจ้าในที่นี้อาจเปรียบเทียบกับเหล่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือผู้มีอิทธิพลที่กุมอำนาจของประเทศเอาไว้ ซึ่งเดิมทีมีลาน ตามจี ถูกฝึกมาเพื่อให้ช่วยเหลือคน แต่กลับทำความชั่ว และวิทยาก็ได้รับการฝึกมาจากคนๆ เดียวกันเพื่อกำจัดมีลานเปรียบกับเทพเจ้าสร้างพระแม่ทุรคาเพื่อปราบอสูร

“บางคนบอกว่า พระแม่ทุรคาถูกสร้างจากการรวมความแข็งแกร่งของพระแม่ทุกพระองค์ ทุกปีพระแม่จะอวยพรเราผ่านงานบูชาที่เราจัดให้ พระนางจะกำจัดความชั่วร้ายแล้วกลับไป ดังนั้นเราทั้งหลายสามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขและเสรีภาพ โดยปราศจากความกลัว”

ภาพยนตร์ได้กล่าวถึงความเชื่อในกำเนิดของพระแม่ทุรคาว่า เกิดจากการรวมความแข็งแกร่งของพระแม่ทุกพระองค์ เปรียบเทียบได้ว่า พลังของวิทยานั้นคือตัวแทนความแข็งแกร่งของผู้หญิงทุกคนที่อยู่ในสถานะของภรรยาและแม่ ซึ่งผู้หญิงที่สูญเสียคนที่ตนเองรักในเหตุการณ์ก่อการร้ายอาจสูญเสียลูกหรือสามีจากเหตุการณ์ครั้งนั้นได้ วิทยาก็เป็นตัวแทนความแข็งแกร่งของผู้หญิงเหล่านั้น

เทศกาลบูชาพระแม่ทุรคาจัดขึ้นทุกปีในโกลกาทา ชาวเมืองสวดมนต์และบูชาพระแม่ พระแม่อวยพรเพื่อขจัดสิ่งชั่วร้าย การปรากฏตัวของวิทยาก็สามารถมองได้ว่า พระแม่ทุรคาอันเกิดจากพลังของพระแม่ทุกพระองค์นั้น ให้พรกับชาวเมืองซึ่งเป็นผู้ประสบกับเหตุการณ์ก่อการร้ายเมื่อสองปีก่อนด้วยการส่งวิทยามาที่โกลกาทา เพื่อกำจัดความชั่วร้าย ซึ่งก็คือ ตัวมีลาน ตามจี กับคนอื่นๆ ที่อยู่เบื้องหลังการก่อการร้าย เมื่อคนเหล่านั้นถูกกำจัด ชาวเมืองก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุขโดยปราศจากความกลัว ซึ่งตีความออกมาได้อีกว่าท้ายที่สุดแล้วความชั่วก็จะถูกกำจัดนั่นเอง

ภาพยนตร์เพียงเปรียบเปรยว่าวิทยาคลายคลึงกับพระแม่ทุรคา เมื่อกำจัดความชั่วร้ายเสร็จสิ้นก็เร็นกายหายไป และเมื่อเกิดความชั่วร้ายขึ้นอีก ก็รอวันที่พระแม่จะปรากฏกายออกมาอีกครั้ง ดังเช่นในฉากสุดท้ายของภาพยนตร์ซึ่งฉายให้เห็นการนำเทวรูปของพระแม่ทุรคาไปลอยในแม่น้ำในวันสุดท้ายของงานเทศกาลและค่อยๆ จมหายไปกับสายน้ำ การนำองค์เทวรูปลอยในแม่น้ำนั้นหมายความว่าองค์เทวรูปของพระแม่นั้นทรงรับเอาความทุกข์ทั้งมวลไว้ พระแม่นั้นเป็นอมตะ ความทุกข์โศกจึงหายไปกับสายน้ำพร้อมกับเทวรูป ในตอนจบของภาพยนตร์จึงสื่อออกมาว่าความชั่วและความทุกข์โศกได้สูญสิ้นไปกับสายน้ำแล้ว

นับว่าผู้กำกับและผู้เขียนบทสามารถนำเอาเนื้อเรื่องของภาพยนตร์มาเชื่อมโยงกับความเชื่อของชาวโกลกาตาได้อย่างกลมกลืน พระแม่ทุรคาเป็นเทวนารี ในขณะที่ตัวละครเอกของภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นผู้หญิง Gosh ได้นำเทศกาลบูชาพระแม่ทุรคาซึ่งเปรียบกับช่วงเวลา que พระแม่เสด็จลงมาปราบมิหิสาสูร เป็นช่วงเวลา que วิทยาเดินทางมายังโกลกาตาเพื่อแก้แค้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สอดคล้องกัน

ภาพที่ 3 ภาพสุดท้ายของภาพยนตร์คือภาพของเทวรูปเทวีทุรคาถูกนำมาลอยและจมหายไปนสายน้ำ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อในพระแม่ทุรคา กับวิทยา (ภาพที่ 2) ที่เมื่อขจัดความชั่วร้ายเสร็จสิ้นก็เร็นกายหายไป

เนื่องจากมีจุดหมายเพื่อบ่มงำจัดสิ่งที่เป็นความชั่วร้ายเหมือนกัน พระแม่ทูลศากำจัดมหิษาสูรที่ก่อความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์และปวงเทพ ในขณะที่วิทยากำจัดมิลาน ตามจีซึ่งเป็นผู้ก่อการร้าย แม้ว่าความตั้งใจจริงของวิทยานั้นคือการแก้แค้นให้กับสามีที่ตายไปจากการก่อการร้าย

ภาพยนตร์เรื่อง Kahaani จึงเปรียบเทียบกับ วิทยามีความเข้มแข็งและแข็งแกร่งเหมือนพระแม่ทูลศากำ ซึ่งแสดงถึงพลังกำลังของเพศหญิงที่มีความเกรี้ยวกราด ไร้ขีดจำกัด สามารถเอาชนะเหตุทั้งปวง และพร้อมเข้าต่อสู้กับภัยอันตรายได้อย่างไม่ย่อท้อ เหมือนกับวิทยาตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้นั่นเอง

4. การสื่อความหมายความเป็นหญิงผ่านตัวละครอื่นๆ

ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังสื่อความเป็นหญิงผ่านตัวละครซึ่งมีบทบาทรองลงมา และมีบทบาทโดดเด่นพอๆ กับวิทยา แม้ว่าส่วนใหญ่เป็นตัวละครเพศชาย ซึ่งสื่อออกมาได้ดังนี้

4.1 ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าและควรได้รับการปกป้องจากผู้ชาย

ประเด็นนี้ถูกนำเสนอผ่านทาง “ราณะ” เจ้าหน้าที่ตำรวจที่คอยให้ความช่วยเหลือวิทยา ราณะมีลักษณะเป็นผู้ตาม และตัววิทยาเองก็มีอิทธิพลต่อราณะอยู่มาก เขาคอยทำตามความต้องการของวิทยา เช่น ยอมทำผิดวินัยเพื่อช่วยเหลือวิทยา โดยบุกรุกเข้าไปในสถานที่ราชการโดยพลการ สืบสวนโดยไม่มีหมายค้น และให้วิทยาเข้าถึงฐานข้อมูลของตำรวจ ซึ่งเป็นการมองข้ามความผิดของวิทยาที่เธอทำในหลายๆ ครั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างราณะกับวิทยานั้นเป็น “ความประทับใจ” ตั้งแต่แรกพบ ราณะมองว่าวิทยาคือคนมีความสามารถ รู้สึกชื่นชมในตัวของวิทยา และมีความปรารถนาดีที่วิทยาจะได้พบกับคนรักและให้ความช่วยเหลือเธอด้วยความบริสุทธิ์ใจ เขายอมรับในความสามารถของวิทยา แต่ยังมองว่าในด้านสรีระร่างกายนั้น

ผู้หญิงมีความอ่อนแอและเสียเปรียบมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาที่กำลังตั้งท้อง เขาจึงแสดงความมีน้ำใจด้วยการคอยช่วยรับส่ง อำนวยความสะดวกในการเดินทาง และช่วยในการสืบหาข้อมูลให้กับเธอ ซึ่งการกระทำของราณะนั้นจึงเป็นการสื่อความหมายของผู้หญิงออกมาว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าและควรได้รับการปกป้องจากผู้ชาย

4.2 ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง

ประเด็นนี้แสดงผ่าน “ชาน” เจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ต้องการจับมิลาน ตามจี ชานมองว่าผู้หญิงท้องอ่อนแอไม่มีพิษมีภัยและไม่ควรเสียเวลาด้วย และคิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกเสมอ และจะอย่างไรก็ได้เพื่อจับตัวมิลาน โดยไม่คำนึงถึงวิธีการ ไม่ว่าจะต้องแลกกับสิ่งใดมาก็ตาม หรือกระทั่งใช้วิทยาเป็นนกต่อล้อมิลาน เพราะชานถือว่าเป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อยที่ต้องเสียสละสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เพื่อปกป้องส่วนใหญ่เอาไว้ เขาคิดว่าตนเองคือผู้มีอำนาจ วางตัวว่าถือไฟเหนือกว่าวิทยา และออกคำสั่งให้เธอทำตามความต้องการของเขา ใช้ประโยชน์จากวิทยาเพื่อเป็นเครื่องมือในการตามหาตัวมิลาน เพราะคิดว่าภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงท้องที่ตามหาสามีของวิทยาจะทำให้เธอเข้าหาตัวมิลานได้ง่ายขึ้น ชานวางตัวเป็นผู้ควบคุมแผนการอยู่เบื้องหลัง เพื่อคอยควบคุมวิทยาให้เดินตามแผนการของตนเอง และให้ราณะคอยรายงานความเคลื่อนไหวของวิทยาอย่างสม่ำเสมอ เป็นการแสดงออกถึงอำนาจของผู้ชายในการเป็นผู้นำและผู้ตัดสินใจ ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ตาม

4.3 การตัดสินคุณค่าของผู้หญิงจากมุมมองของผู้ชาย

ประเด็นนี้แสดงผ่านตัวสามีของวิทยาซึ่งในภาพยนตร์มีบทน้อยมาก และจะถูกนำเสนอในฉากคิดคำนึงถึงอดีตของวิทยา ในภาพยนตร์บอกเล่าถึงการแต่งงานของทั้งสองที่ถูกจัดขึ้นโดยปราศจากแขกหรือเป็นสักขีพยาน และเป็นการแต่งงานด้วยความสมัครใจของทั้งคู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเขาไม่ค่อย

มันใจ หรือไม่เห็นด้วยที่เขากับวิทยาแต่งงานกันด้วยความสมัครใจของตนเอง หรือนอกจากนี้ในเรื่องของการแต่งกาย เขาได้อธิบายธรรมเนียมของการสวมใส่สำหรับในวันสุดท้ายของเทศกาลบูชาพระแม่ทศุคา เมื่อวิทยาถามว่า “ทำไมล่ะ? ทำไมจะต้องใส่ด้วย” อรุณก็ตอบว่าเพราะเป็นธรรมเนียมและจะมาให้เธอใส่สักผืน “คุณจะต้องดูดีแน่” ซึ่งตรงจุดนี้เราตีความได้ว่า เป็นการแสดงอำนาจของผู้ชายว่าอยู่เหนือกว่าผู้หญิงด้วยการเป็นผู้ตัดสินว่าผู้หญิงที่ดีควรจะเป็นอย่างไร

5. สรุปการสื่อความหมายความเป็นสตรีในภาพยนตร์

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง Kahaani ภาพยนตร์ได้สื่อความหมายของความเป็นสตรีในลักษณะดังต่อไปนี้

5.1 ความเป็นผู้หญิงอินเดียไม่ได้ถูกสื่อจากตัวเอกหญิงโดยตรง

“วิทยา” ตัวละครเอกหญิงเพียงหนึ่งเดียว และเป็นศูนย์กลางของการดำเนินเรื่องในภาพยนตร์ ถูกนำเสนอในภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นชาวอินเดียพลัดถิ่น เติบโตในสังคมของชาวตะวันตก มีการศึกษาสูง และมีความสามารถ วิทยาสูญเสียสามีและลูก และต้องการแก้แค้น ซึ่งที่กล่าวมานั้นคือ “ความจริง” ที่วิทยาเป็น และจากความสูญเสียทำให้วิทยาต้องการแก้แค้น โดยการสร้างตัวตนใหม่ของตนเองขึ้นมาด้วยการนำเอาจุดเปราะบาง ความอ่อนแอ และเสียเปรียบของผู้หญิงมาใช้เป็นเกราะป้องกันตัวเอง ซึ่งตัวตนที่วิทยาสร้างขึ้นนั้นคือความเป็นภรรยาและความเป็นแม่ และปรากฏตัวในภาพลักษณ์ของ “หญิงท้องแก่ตามหามี” เป็นการสร้างความเป็นหญิงให้แก่ตนเอง ขณะที่ในความเป็นจริง ความเป็นหญิงที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่วิทยาสร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของความเป็นภรรยา หรือบทบาทของความเป็นแม่ ก็ล้วนเป็นสิ่งที่วิทยาสร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์แอบแฝง เพราะวิทยาได้

สูญเสียสามีและลูกในท้องไปแล้วเท่ากับว่า เธอสูญเสียทั้งความเป็นภรรยา และความเป็นแม่ไปด้วย นับเป็นความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง วิทยาเข้าใจถึงความอ่อนแอและข้อเสียเปรียบของผู้หญิงเป็นอย่างดี และฉลาดพอที่จะนำความอ่อนแอมาเป็นเกราะกำบังเพื่อบรรลุมุมมองของตัวเอง โดยไม่เป็นที่สงสัยหรือเป็นจุดสนใจของคนรอบข้าง และเลือกที่จะปรากฏในภาพลักษณ์ของผู้หญิงตั้งครรรค์ ซึ่งอยู่ในสถานะของภรรยาและแม่ผู้ให้กำเนิด ผู้พบเห็นย่อมเกิดความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้เป็น “แม่” คือผู้ประเสริฐ คนที่เป็นแม่ของลูกไม่สามารถเป็นผู้ร้ายหรือทำเรื่องไม่ดีในสังคมได้

นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้หญิงอินเดียที่แท้จริงผ่านมุมมองของตัวละครชายทั้ง 3 ตัวที่ปรากฏในภาพยนตร์คือ ราณะ ข่าน และสามีของวิทยา อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความหมายของความเป็นหญิงในมุมมองของผู้ชายในภาพยนตร์เรื่องนี้ซึ่งได้บอกเล่าถึงสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ดังนั้นความเป็นผู้หญิงอินเดียแบบดั้งเดิมในภาพยนตร์เรื่อง Kahaani จึงไม่ได้ถูกสื่อจากตัววิทยาโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่วิทยานำมาสร้างตัวตนใหม่ของตนเองกับสิ่งที่แสดงอยู่ในมุมมอง และการให้ความหมายของตัวละครชายที่มีต่อวิทยา

5.2 ความอ่อนแอแท้จริงคือความแข็งแกร่ง

ความอ่อนแอของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง Kahaani ที่ปรากฏผ่านตัวละครเอกหญิงนั้นคือความอ่อนแอจากการสูญเสียคนอันเป็นที่รัก การไม่สามารถทำใจยอมรับความสูญเสียได้ และการไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขหากปราศจากสามีกับลูก แต่สิ่งเหล่านั้นได้แปรเปลี่ยนเป็นความแข็งแกร่งทำให้วิทยาลุกขึ้นมายืนหยัดต่อสู้แทนที่จะนั่งจมอยู่กับความเศร้าแต่เพียง

อย่างเดียว โดยการนำเอาความอ่อนแอนั้นมาเป็นเครื่องมือสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ตนเองซึ่งก็ได้เลือกใช้ภาพลักษณ์ของ “ผู้หญิงทอง” เพราะวิทยาเคยผ่านการตั้งครุฑมาก่อน ย่อมมีความเข้าใจภาวะทางร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกของผู้หญิงที่กำลังจะกลายเป็นแม่คน หากกล่าวถึงผู้หญิงทองนั้น จากรูปลักษณะภายนอกอาจดูอ่อนแอ อ้อยอัย ดูไม่แข็งแรง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความอดทนที่จะต้องดูแลอีกหนึ่งชีวิตที่อยู่ภายในตัวเองตลอด 9 เดือน และอดทนต่อความเจ็บปวดในการคลอด ซึ่งทั้งหมดนั้นคือความแข็งแกร่งของผู้หญิง

ผู้หญิงทองเป็นภาพลักษณ์ที่มีพลังมาก เพราะการ “ตั้งครุฑ” เป็นสิ่งที่ผู้หญิงเท่านั้นทำได้ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงสถานะทั้ง 2 สถานะในคนเพียงคนเดียว อันได้แก่ ความเป็นแม่ และความเป็นภรรยา การที่วิทยาเลือกที่จะเป็น “ผู้หญิงทองที่ออกตามหาสามี” จึงเป็นภาพลักษณ์ที่มีพลังและเป็นความแข็งแกร่งที่นำมาเป็นเครื่องต่อรอง ที่ไม่ว่าใครที่พบเห็นก็รู้สึกสงสาร ยอมให้ความช่วยเหลืออย่างไม่มีข้อแม้หรือเกิดความสงสัย ทำให้วิทยากระทำตามแผนการได้สำเร็จ

5.3 ภายใต้อำนาจของผู้ชายนั้นแท้จริงผู้หญิงมีอำนาจมากกว่า

Kahaani สื่อให้เห็นถึงบทบาทความเป็นผู้นำและอำนาจของผู้หญิงที่ถูกซ่อนอยู่ ภายใต้อำนาจของผู้ชาย กล่าวคือ ภาพยนตร์ได้แสดงถึงความผิดพลาดของผู้ชาย การตกจากภาวะของการเป็นผู้นำและผู้ควบคุมบงการกลายเป็นผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจเสียเอง ในขณะเดียวกันก็เชิดชูความสามารถของผู้หญิง โดยในตอนแรกแสดงให้เห็นว่าเป็นการพยายามแสดงออกทางอำนาจ และความเป็นผู้นำของผู้ชาย ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ทำตามคำสั่งอย่างไม่มีทางเลือก แต่ในท้ายที่สุดกลับกลายเป็นว่าการแสดงออกทางอำนาจของผู้ชายได้ถูกผู้หญิงควบคุมอยู่อีกต่อหนึ่ง

ซึ่งเป็นการซ่อนแผนและทำให้ตัวละครชายกลายเป็นผู้แพ้ในสายตาของผู้ชม ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการต่อรองทางอำนาจผ่านความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงชายสองตัวคือ วิทยาและชาน นอกจากนี้ภาพยนตร์ได้เน้นย้ำแสดงความเชื่อในเรื่องพระแม่ทศกัณฐิกา เพราะเป็นความเชื่อเพียงสิ่งเดียวที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ในการหลอมรวมพลังอำนาจของเทพนารีทุกองค์ซึ่งนำมาเชื่อมโยงกับตัวละครหญิงเพื่อสื่อว่า อำนาจในการปราบขจัดสิ่งชั่วร้ายนั้นเป็นของผู้หญิง เพื่อเป็นการย้ำเตือนว่า ภาพยนตร์ได้สื่อความหมายว่าผู้หญิงมีอำนาจเหนือผู้ชาย

นอกจาก Kahaani มีภาพยนตร์อินเดียอีกจำนวนไม่น้อยที่นำเสนอเรื่องราวของผู้หญิง ทั้งนี้ขอยกตัวอย่างภาพยนตร์สองเรื่อง ได้แก่ Kamla (1985) และ Damini (1993) ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องต่างมีผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของภาพยนตร์ แต่กลับมีความคล้ายคลึงและแตกต่างจาก Kahaani ในบางประเด็น

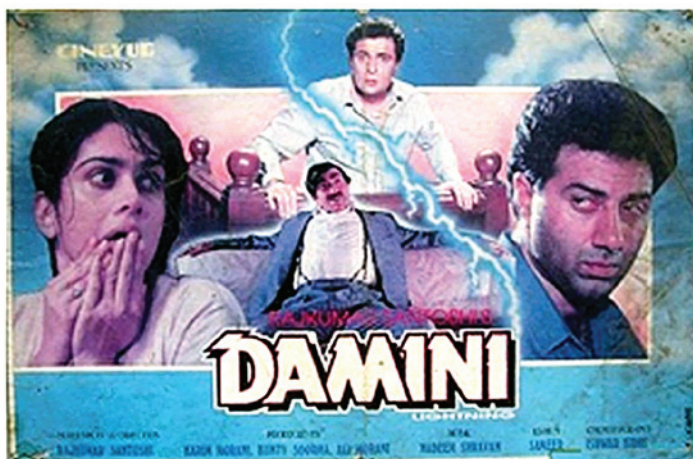
Kamla ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องจริง ในภาพยนตร์นั้นเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ “กมล” หญิงสาวชนเผ่าในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในรัฐอานธรประเทศ เธอถูกพาตัวมายังเมืองหลวงโดยนักข่าวหนุ่มผู้พบว่าภายในหมู่บ้านแห่งนั้นมีการค้ามนุษย์ เขาจึงซื้อกมลมาเพื่อหวังใช้เป็นบันไดสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยการเปิดตัวเธอด้วยการจัดการแถลงข่าวเปิดโปงสิ่งที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านแห่งนี้ต่อสาธารณชนท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของ “ศรिता” ภรรยาของเขาคือมองว่าการกระทำของสามีไม่ถูกต้อง และต้องการช่วยเหลือกมล

Damini เป็นเรื่องราวของ “ดามินี” หญิงสาวจากครอบครัวชนชั้นกลางที่แต่งงานกับชายหนุ่มในตระกูลมหาเศรษฐี และบังเอิญเห็นเหตุการณ์ที่ “อูรมี” สาวใช้ของเธอถูกน้องชายของสามีข่มขืน ดามินีถูกขอร้องจากครอบครัวว่าให้เก็บเป็นความลับ แต่เมื่อเธอคิดจะพูดความจริงก็ถูกสร้างสถานการณ์ให้กลายเป็นคนบ้า และในที่สุดเธอก็ลุกขึ้นสู้อีกครั้งเพื่อความยุติธรรม

ภาพที่ 4 ภาพยนตร์เรื่อง Kamla (1985)

ที่มา : <http://www.filmitedka.in/movies/kamla-1985/kamla-movie-stills-17794.html>

ภาพที่ 5 ภาพยนตร์เรื่อง Damini (1993)

ที่มา : https://tunes.desibantu.com/files/2012/11/damini_1993.jpg

Kamla และ Damini มีรูปแบบที่คล้ายกันตรงที่นำเสนอให้เห็นบทบาทของผู้หญิงสองคู่ ทั้ง กมลาและอูรมีต่างเป็นผู้ถูกระทำ ตกเป็นเหยื่อทางสังคม ส่วนศรिताและดามินีเป็นบทบาทของผู้หญิงที่ทวงความยุติธรรมเพื่อผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ขณะที่วิทยาใน Kahaani ต่อสู้เพื่อตนเอง Kamala และ Damini จึงนำเสนอให้เห็นบทบาทของผู้หญิงที่ทำเพื่อส่วนรวม และเป็นภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นปัญหาในสังคมมากกว่า ต่างจาก Kahaani ที่แสดงให้เห็นถึงความเก่งกาจและความสามารถที่หลากหลายของผู้หญิงตามแบบฉบับภาพยนตร์ฮอลลีวูด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาการให้ความหมายต่อสตรีในภาพยนตร์อินเดียเรื่อง Kahaani นั้นพบว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้นำเสนอบทบาทของผู้หญิง และมีวิธีการนำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้เชื่อมโยงถึงสังคมอินเดียในปัจจุบันได้ว่า ในปัจจุบันนั้นผู้หญิงอินเดียส่วนหนึ่งมีสิทธิมีเสียงและมีอิสระในสังคมมากขึ้น ซึ่งภาพยนตร์ได้นำเสนอได้ชัดเจนในประเด็นของความเป็นภาพยนตร์แนวอกถันอินเดีย รวมถึงยังได้นำเสนอประเด็นของความรักต้องห้าม เกี่ยวกับความรักของตัวละครชายที่มีต่อนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นผู้หญิงท้อง แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่อาจจะเป็นการแปลกใหม่ในสังคมของอินเดีย เพราะสุดท้ายภาพยนตร์ได้โยนประเด็นความรักต้องห้ามทิ้งไป และเชิดชูความรักที่มีต่อสามีแทน รวมถึงยังแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างตัวเอกหญิงกับความเชื่อในพระแม่ทูรคาอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าบทบาทของสตรีจะมีความเปลี่ยนแปลงหรือมีความแปลกใหม่อย่างไร หากก็ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานกรอบประเพณีอันดีงามของสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ หรือหากไม่ก็ล้วนมีคำอธิบายเช่นการนำความเชื่อเรื่องพลังอำนาจของพระแม่ทูรคามาอธิบายเชื่อมโยงกับการกระทำของตัวละครเอกหญิงอย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. ภาพยนตร์นำเสนอให้เห็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งยังสอดแทรกประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันของผู้หญิงกับผู้ชายและการให้เกียรติผู้หญิง โดยผ่านเรื่องราวและตัวละครต่างๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นตัวเอกหญิงอย่าง “วิทยา” ซึ่งเป็นตัวแทนความหลากหลายในบทบาทของผู้หญิงในสื่อภาพยนตร์ทางด้านที่แสดงถึงความสามารถ พลังอำนาจของผู้หญิง และเป็นภาพของผู้หญิงยุคใหม่ที่ตั้งคำถามต่อค่านิยมในสังคมในเรื่องของสิทธิ ความสามารถ และคุณค่าของผู้หญิง หรือมุมมองเกี่ยวกับผู้หญิงที่สะท้อนออกมาจากการกระทำของตัวละครชายทั้งสาม ซึ่งมีมุมมองต่างกันแต่ล้วนมองผู้หญิงว่าเป็นรองเพศชายทั้งสิ้น ตัวละครทั้งสามนั้นอาจเป็นตัวแทนที่แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันสิทธิและพื้นที่ในสาธารณะของผู้หญิงมีมากขึ้น แต่แนวคิดที่แสดงว่าความแข็งแกร่งและศักยภาพของผู้หญิงเป็นรองผู้ชายยังคงมีอยู่ และยังคงมีคนส่วนหนึ่งที่ยังมีความคิดเหมือนกับตัวละครชายทั้งสามนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีปรากฏอยู่ทั่วทุกมุมโลกไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทยอินเดียเท่านั้น

3. มุมมองของตัวละครชายในภาพยนตร์ล้วนแสดงให้เห็นว่าความเป็นหญิงผูกติดอยู่กับค่านิยมและจารีตที่ปฏิบัติกันมา เช่นธรรมเนียมการสวมใส่สำหรับในงานเทศกาล หรือประเพณีการแต่งงาน แต่สิ่งที่อธิบายความสามารถของตัวละครเอกหญิงก็คือพลังของพระแม่ทศกาศซึ่งเป็นความเชื่อทางศาสนาฮินดู ดังนั้นสิ่งที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ทำให้เราตระหนักรู้ถึง “ความเท่าเทียม” “การให้เกียรติ” และ “ความสำคัญที่ทัดเทียมเพศชาย” เนื่องจากพลังของพระแม่ทศกาศที่เรียกว่า “ศक्ति” เป็นเครื่องส่งเสริมทำให้มี “ศรี” เป็นพลังของสตรีที่ทำให้เกิดความความสมบูรณ์ของโลก เกิดเป็นชายาของเทพฮินดูทั้งสามองค์ อยู่เคียงคู่กับสวามีส่งเสริมอำนาจบาปมีซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึงความเท่าเทียมกันของหญิงและชาย ดังนั้นควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน หากปฏิบัติต่อผู้หญิงโดยไม่ให้เกียรติก็เท่ากับว่าเป็นการดูถูกตัวเองด้วย

ข้อเสนอแนะ

Kahaani เป็นการศึกษาการให้ความหมายต่อสตรีในภาพยนตร์ที่หยิบยกผู้หญิงอินเดียเพียงส่วนหนึ่งมานำเสนอ และเป็นส่วนน้อยของส่วนใหญ่ ไม่สามารถเป็นตัวแทนหรือตัดสินความเป็นของผู้หญิงในสังคมอินเดียทั้งหมดได้ เนื่องจากภาพยนตร์ได้นำเสนอเพียงบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ เท่านั้นโดยภาพยนตร์นำเสนอความเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับบริบทโดยรอบของสังคมได้บ้างเล็กน้อย เป็นการเสนอในรูปแบบของความบันเทิงที่แฝงประเด็นบางประเด็นทางสังคม อันอาจเป็นความต้องการและมุมมองของผู้สร้างและผู้เขียนบท ซึ่งการนำประเด็นกับค่านิยมทางสังคมมานำเสนอในภาพยนตร์นั้นมีอยู่ในภาพยนตร์ทุกเรื่อง เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศใหญ่ เป็นแหล่งอารยธรรมแห่งหนึ่งของโลก ยากต่อการทำความเข้าใจศึกษาในระยะเวลาอันสั้น ภาพยนตร์อินเดียจึงเป็นสื่อที่ดีในการศึกษาวัฒนธรรมอินเดีย และศึกษาในประเด็นเฉพาะทาง เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอินเดียซึ่งควรมีการศึกษากันอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อกลายเป็นองค์ความรู้ชุดใหญ่ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านอินเดียศึกษา และเป็นสิ่งที่จุดประกายทางความคิดให้คนทั่วไปทำความเข้าใจวัฒนธรรมอินเดียในเชิงสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ เอื้อปัญญาพร. 2549. ภาพของผู้หญิงอินเดียที่ปรากฏในภาพยนตร์. สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ. 2549. ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- อาร์ลิส ปาทาน. 2555. “การสื่อสารอัตลักษณ์และนาฏศิลป์ในภาพยนตร์ บอลลีวูดแนวนอกถิ่นอินเดีย.” *วารสารคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ฉบับที่ 40 ปีที่ 30, หน้า 135, 139.
- Joshi, Lalit Mohan. Editor. 2002. *Bollywood : Popular Indian Cinema*. 2nd Edition. India : Dakini Books.
- Lochan, Amarjiva. *Indian Film: Trends and Society, Woman in Indian Cinema (Gender Issue)* เอกสารประกอบการสอน
- Prabhu, Manjiri. 2001. *Roles: Reel and Real Image Woman in Hindi Cinema*. Delhi, India: Ajanta.
- Somaaya, Bhawana. 2012. *Mother Maiden Mistress : Women in Hindi Cinema 1950 - 2010*. India : Harper Collins.
- Virdi, Jyotika. 2003. *The Cinematic ImagiNation: Indian Popular Films as Social History*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press.